

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/9/2016
Identifikačné číslo spisu:	8112215540
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8112215540.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Jozef Tarabčák, so sídlom Hlavná 13, Prešov, správca konkurznej podstaty úpadcu VPMK s. r. o. v konkurze, so sídlom Priemyselná 534, Kapušany, IČO: 31 679 960, proti žalovaným: 1/ PROFIT-INVEST, s. r. o., so sídlom Radničné námestie 33, Bardejov, IČO: 36 482 871, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Jančí, s. r. o., so sídlom Dončova 1451/21, Ružomberok, IČO: 36 862 304, 2/ LawService Recovery, k.s., so sídlom Stráž 223, 960 01 Zvolen, IČO: 47 817 003, správca konkurznej podstaty úpadcu STAVBYINDUSTRIA, s. r. o., so sídlom Akademika Hronca 3, Rožňava, IČO: 36 494 763, o určenie neúčinnosti právnych úkonov, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 3Cbi/22/2012 o vylúčení sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4CoKR/2/2015, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. Milan Majerník a JUDr. Roman Tóth **n i e s ú v y l ú č e n í z** prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4CoKR/2/2015.

Odôvodnenie

JUDr. Roman Tóth ako predseda senátu určený na prejednanie a rozhodnutie veci v odvolacom konaní vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4CoKR/2/2015, predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorú voči členom senátu JUDr. Milanovi Majerníkovi a JUDr. Romanovi Tóthovi vzniesol žalovaný 1/ a to spolu s písomnými vyjadreniami sudcov k tejto námietke.

Žalovaný 1/ v námietke zaujatosti zo dňa 11. marca 2016, doručenej krajskému súdu elektronicky dňa 14. marca 2016 a poštou dňa 15. marca 2016, uviedol, že žalobca je v priateľskom vzťahu k namietaným sudcom JUDr. Milanovi Majerníkovi a JUDr. Romanovi Tóthovi. Žalobca bol podľa žalovaného 1/ viackrát videný v ich spoločnosti, a to jednak v mieste ich pracovného pôsobenia, ale aj mimo neho. Intenzita ich vzájomných kontaktov prekračuje bežný rámec spoločenskej integrácie súvisiacej s výkonom povolania uvedených osôb. Dôvodom vznesenia námietky je tá skutočnosť, že namietaní sudcovia sú v takom pomere k žalobcovi, ktorý vyvoláva pochybnosť o ich nezaujatosti a nestrannosti pri prejednávaní a rozhodovaní v danej veci. Informáciu o tom, že namietaní sudcovia a

žalobca sú blízkymi priateľmi a ich vzťah vážne naruša podmienku nezaujatosti a nestrannosti konajúcich sudcov získal žalovaný 1/ z hodnoverného zdroja z kruhu advokátskej obce dňa 10. marca 2016 a dňa 11. marca 2016. Nakoľko štatutárny orgán žalovaného 1/ je tiež advokátom, niet dôvodu pochybovať o hodnovernosti tejto informácie.

JUDr. Milan Majerník vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti zo dňa 15. marca 2016 uviedol, že so žalobcom nie je v tvrdenom priateľskom vzťahu. Nie je pravdivým tvrdenie žalovaného 1/ o takej intenzite kontaktov so žalobcom, ktorá by prekračovala bežný rámec spoločenskej integrácie súvisiacej s výkonom povolania. Okrem služobného kontaktu so žalobcom pri výkone povolania sudcu (či v minulosti pri výkone advokátskeho povolania), rozhodne neexistujú medzi ním a žalobcom také kontakty, ktoré by svedčili o pomere k účastníkovi konania, ktorý by vzbudzoval dôvodné pochybnosti o nezaujatosti.

JUDr. Roman Tóth vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti zo dňa 15. marca 2016 uviedol, že je bez pomeru k veci, účastníkom konania a ich zástupcom, vo veci sa necíti byť zajatý. Žalobcu pozná len ako zástupcu účastníkov súdnych sporov - advokáta. So žalobcom nie je v žiadnom tvrdenom priateľskom vzťahu, netyká si s ním, nemajú žiadne intenzívne kontakty. Tvrdenia uvedené v námietke zaujatosti považuje za ohováranie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods. 1 O. s. p.) posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti vznesenej žalovaným 1/ (§ 15a O. s. p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

Účelom § 14 ods. 1 O. s. p. je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Pri posudzovaní dôvodnosti námietky zaujatosti označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O. s. p.).

Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by

vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Nestrannosť sa spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O. s. p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovávanía a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (Boekmans c. Belgicko). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatura ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku).

Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, alebo presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu (spravidla účastníka) uplatňujúceho námietku zaujatosti ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je teda to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry EŠP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť

sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne. Pri rozhodovaní, či uvádzané okolnosti prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (z objektívnych aspektov), a teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezáujatosti vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie citovanej judikatúry ESLP.

Pritom platí, že tzv. objektívna nestrannosť sa posudzuje nie podľa subjektívneho postoja účastníka, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať.

V prejednávanej veci videl žalovaný 1/ dôvod zaujatosti namietaných sudcov v tom, že podľa jemu sprostredkovaných informácií od iných osôb, majú byť v priateľskom vzťahu so žalobcom. Tieto žalovaným 1/ tvrdené skutočnosti však v konaní preukázané neboli. Žalovaným 1/ namietaní sudcovia JUDr. Milan Majerník a JUDr. Roman Tóth sa jednoznačne vyjadrili, že žalobcu poznajú iba ako advokáta zastupujúceho účastníkov konania v súvislosti s výkonom funkcie sudcu a neudržiavajú s ním priateľský vzťah. Vyššie uvedené, len veľmi neurčité tvrdenia žalovaného 1/, tak za daného stavu objektívne nemôžu vyvolať žiadne pochybnosti o tom, že namietaní sudcovia nebudú vo veci konať nezaujato a nestranne.

Keďže zo vznesenej námietky zaujatosti, z vyjadrení namietaných sudcov a ani z obsahu spisu neboli zistené žiadne skutočnosti významné z hľadiska § 14 ods. 1 O. s. p., ktoré by spochybňovali nezaujatosť sudcov Krajského súdu v Prešove JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Romana Tótha rozhodujúcich vo veci pod sp. zn. 4CoKR/2/2015, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že týchto sudcov nevylúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.